

особености на неговите маками. Пънието въ източно-прав. църква е било унисоново — когато всичките гласове, отъ какъвто и да било видъ (мъжки, детски или женски), всъкога пѣяли една и съща мелодия въ еднозвучие, а **антифонно**, — когато пѣятъ два отдѣлни хора, отъ които единиятъ — октава по-високо отъ другиятъ. Българската и руската православни църкви сж си служили съ гръцкото византийско пѣние, но и дветѣ, по-късно, си създаватъ и свои църковни пѣния, тъй наречени-тъ напѣви, — руската: знаменния, и произлѣзлитѣ отъ него, а българската — старобългарския. И въ дветѣ страни се създаватъ и пѣвчески школи, които сж култивирали църковното пѣние.

И следъ създаването на свои църковни напѣви, пѣнието въ руската православна църква е било мелодическо, унисоново. Такова то остава до XVI в., когато, подъ влиянието на полската Ц. м., започва да се въвежда и хармоничното хорова пѣние, известно подъ името „партесно“ (гл. т.). Първоначално, това хармоническо пѣние е било твърде примитивно, като основната мелодия се е придружавала отъ хармония, която не е излизала отъ предѣлитѣ на съвършеното тризвучие, и всѣки тонъ на мелодията се е тритиралъ като съставна частъ на акорда — безъ проходящи, размѣни и др. тонове. Успоредно съ въвеждането на партесното пѣние (най-напредъ въ Великорусия) се явяватъ и ръководства за съчиняването му, изобщо — по теорията на западната музика. Авторъ на първия такъв трудъ е дяконътъ пѣвецъ Йоаникий Трофимовъ Короневъ, изложенъ въ разширенъ видъ отъ Николай Дилецки, подъ името **мусикия** — презъ 1861. Творби-концерти, както и цѣли служби, сж писали: Василий Титовъ, Василий Виноградовъ, Фьодоръ Редриковъ, Николай Бовыкинъ и др. Тѣзи първи компонисти на партесно пѣние сж съчинявали творби на 4, 6, 8 и даже 12 гласа, — съ широка мелодическа линия, и водене на гласоветъ, което е, често, и имитационно. Такова хармонично пѣние въ Русия, явило се подъ влияние-то на полската музика, се задържа

до времето на Петра Велики, когато дохожда епохата на нѣмското и, главно — италианското влияние, настъпило чрезъ дошлитѣ въ Русия чужденци музиканти, — чрезъ които прониква тамъ и западната свѣтска музика. Първиятъ италианецъ, който пише Ц. м. за руската православна църква на славянски текстове — предимно концерти — е оперниятъ компонистъ Балдасаръ Галупи (гл. т.), който е билъ придворенъ капелмайсторъ въ Петербургъ отъ 1764 до 1778. Следъ него Сарти е вториятъ, който написва осмогласно „Отче нашъ“, шестгласенъ концертъ „Отрыгну сердце мое“, осмогласенъ „Небеса поведають“ и др., както и ораторията „Тебе Бога хвалимъ“. Галупи, Сарти, а следъ тѣхъ: Чимароза, Паезиело, Раупакъ Керцели, Димлеръ и др. компонисти — италианци и нѣмци, сж писали Ц. м. за православната църква, и то главно такава, въ форма на концертъ, по текстове на псалмитѣ, всецѣло въ италиански стилъ, и за това тази Ц. м. се е наричала **концертна**, или **италианска**. Тази музика се е отличавала съ възненъ блѣсъкъ — била е отрупана съ ариозни сола, съ трудни пасажи и всевъзможни мелизми, но липсвала ѝ вътрешна сила, истинско религиозно чувство, и съответствие съ текста. Италианското господство въ руската православна Ц. м. е траяло единъ полувѣкъ, следъ което се явяватъ и между руситѣ музикални творци съ дарба. Тѣ сж: Березовский, Ведель, Давыдовъ, Дехтеревъ и Бортнянски — всѣки единъ отъ тѣхъ — кой повече, кой по-малко, сж изпитвали неизбежно италианското влияние, защото учителитѣ имъ сж били италианци. Най-големото дарование между тѣхъ е Бортнянски, който — макаръ и да е подъ италианско влияние — успѣва да създаде едно ново направление въ партесно пѣние въ Русия. Бортнянски не е единъ простъ подражател на италианцитѣ; безъ да бждатъ национални, неговитѣ творения не сж лишени отъ известенъ, народенъ руски характеръ. Истинска руска, национална Ц. м. създава той, когато се заема съ разработването на рускитѣ древни напѣви.